Bilder: MARIA BERGGREN

Pendlare. *Massor av cyklar framför Öbergska huset vid Styrsö Bratten talar sitt tydliga språk. Det är många som har sin dagliga gärning på annat håll.*

Entusiaster. *På bryggan står några av dem som lägger ner tid och arbete för en bättre framtid i Södra skärgården: Jan Kartengren, Birgitta Corneliusson, Margareta Larsson, Eivor Johansson, Kerstin Franzén, Ulla Herlitz, Gunilla Marcussen-Werngren med sonen Benjamin och Gunvor Svensson med väluppfostrade Lady.*

Hembygdsförening m

I Södra skärgården sjuder det av liv och aktiviteter. Mycket tack vare Projekt Ö-huset som under ett års tid fungerat som en smältdegel för alla idéer. Nu är projektets dagar räknade, men skärgårdsfolket har storstilade planer för en fortsättning – nu med hjälp av EU-pengar och goda idéer från skärgårdsborna.

AV MARIA BERGGREN

Alldeles utanför entrén … står en blankt klarblå elmoped och lyse… alla Projekt Ö-husets idéer – fler …

– Vet du att en vanlig bensin… mycket avgaser som en vanlig bi… tor, berättar Gunilla Marcussen-W… jektet.

Ute på hamnplan står konventionella … rader, och med tanke på jämförelsen förstår m… ett stort miljöproblem. Kruxet är att de eldrivna… na är så mycket dyrare än de bensindrivna.

Sedan ett par år tillbaka ägs Öbergska huset av S… Sockens Hembygdsförening, samma förening som tog … tiativ till Projekt Ö- huset. Maken till livaktig hembygds… förening får man leta efter. Det här är nämligen ingen förening som nöjer sig med att bevara och vårda det gamla. Här fokuseras både framåt och bakåt.

Flera av styrelsemedlemmarna i hembygdsföreningen har mött upp i Öbergska huset den här vindstilla vinterdagen för att diskutera framtidsfrågor. Runt kaffebordet i den lilla samlingssalen rör sig samtalet först kring projektet och allt som det åstadkommit: Elmoppedagen, väntjänsten, flera ALU-projekt och Miljödagen, ett samarrangemang där såväl stadsdelsförvaltningen som många föreningar var med. För att inte tala om fåren; på Köpstadsö

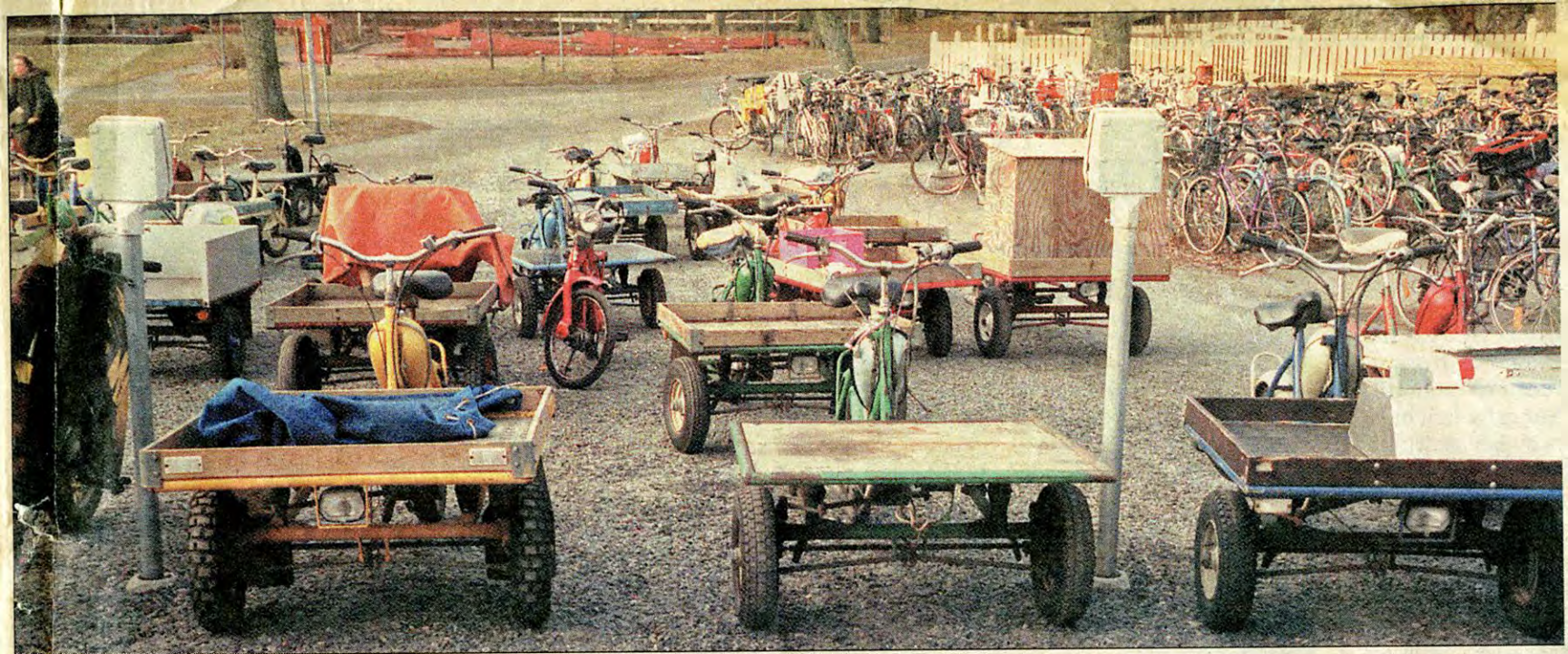

Skärgårdstaxi. *Ett av de populäraste transportmedlen på de bilfria öarna i Södra skärgården är utan tvekan lastmopederna. Men de bensindrivna mopparna är större miljöbovar än man tror.*

Miljövän. *Utanför Öbergska huset står en lysande knallblå elmoped parkerad. Under styret syns batteriet som laddas upp under natten.*

ed vind i seglen och pejling på EU

betade hela sommaren en flock får från Styrsö. Fåren leasas och skeppas tillbaka till Styrsö för vinterviste.

– Men i maj, när det finns bete igen, kommer de tillbaka, berättar Margareta Larsson, en av Köpstadsös två fåraherdinnor.

Även på Vrångö finns sedan i somras en flock fyrbenta naturvårdare som hjälper till att hålla landskapet öppet.

Stämningen runt bordet är uppsluppen, och entusiasmen och kämpaglöden inte att ta miste på. Projekt Ö-huset har varit mycket framgångsrikt, och det är många bollar som satts i rullning. Nu upphör själva projektet, men en fortsättning på utvecklingsarbetet verkar vara i sikte. Den tänkbara fortsättningen heter Leader II och är ett EU-initiativ som ger ekonomiska bidrag för att utveckla glesbygd och skärgård.

Södra skärgården har gått samman med ...a skärgårdar och öar utan fast landför... länge ...rges västkust och lämnat ... ett ge... ...mfattar ...ra år ska ...rojekt längs ...ökningar som ...dsverket kommer ...nen de samlade runt bordet verkar ...r goda chanser, säger Ulla Herlitz med ...ende.

...utvecklingsarbetet är dels att bevara skärgå... ...speciella kultur och miljö, men också att få hit fler arbetstillfällen. Risken är annars att skärgården förvandlas till en förort till Göteborg – i och för sig en sagolikt vacker och idyllisk sådan.

– Det är väldigt många människor här ute som pendlar in till stan och har ett stort kontaktnät. Det är viktigt att vi tar tillvara deras kunskaper och kontakter för att få fler jobb hit ut till öarna, fortsätter Ulla.

– Nu är det mycket angeläget att så många som möjligt kommer in med förslag och idéer till projekt som kan passa just Södra skärgården, lägger Gunilla till.

– Förslagen vill vi ha före 1 mars för att de ska kunna komma med i ansökan. Men det är klart, att skulle någon dyka upp med en bra idé efter den dagen så är det också okej.

Förslag välkomnas från alla de 4 300 året-runt-boende på Brännö, Donsö, Köpstadsö, Styrsö, Donsö och Asphol-men. Även påhittiga sommarboende får gärna höra av sig.

En hel del idéer ligger redan och gror eller håller på att förverkligas. Kurser för att bygga om vanliga mopeder till eldrift pågår redan. Intresset för vindkraft är mycket stort. Ett annat spännande projekt är planerna på ett IT-hus. IT står för informationsteknologi och det här huset skulle tillhandahålla arbetsplatser för de öbor som vill sköta sitt arbete via dator hemifrån skärgården en eller ett par dagar i veckan. Dessutom skulle här finnas möjlighet till datautbildning, inte minst för ungdomar. På önskelistan står också ett konsthantverkshus med kafé och övernattningsmöjlighet, olika naturvårdsprojekt eventuellt med iordningställande av naturstigar. Önskemål finns också om speciella kurser för kvinnor i konsten att köra båt, meka med utombordaren och navigera. Det skulle leda till större handlingsfrihet och underlätta kontakter att själv kunna ta ekan över till grannön vid behov.

Målet är att bevara kultur och miljö samt skapa fler arbetstillfällen

Alla i sällskapet är överens om att förbindelserna med fastlandet har förbättrats genom åren. Men ska man ta sig från en ö till en annan kan det bli problem.

– Vi behöver bättre tvärförbindelser mellan öarna här ute. Som det är nu måste man ofta ta omvägen över Saltholmen när man har ärende till en annan av öarna, säger Birgitta Corneliusson.

– Istället för den service vi verkligen skulle behöva får vi sådan som är fullständigt onödig, tillägger Margareta. Vet ni, att vid bryggan på Köpstadsö har de satt upp en högtalare som informerar om trafiksituationen. Så där kan man få höra när spårvägstrafiken på Västra Hamngatan står stilla på grund av att en bil har fastnat i spåren!

■

Tiden är ute. *Efter ett intensivt år lämnar Gunilla Marcussen-Werngren sin tjänst som projektledare.*

Vad är Leader II?

Leader II är ett EU-initiativ med syftet att verka för landsbygdens förnyelse och utveckling. Namnet är inte alls engelskt som man skulle kunna tro, utan en förkortning för franska "Liaisons Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale", som på svenska blir "Länkar mellan åtgärder som syftar till att utveckla landsbygdens ekonomi".

Leader II syftar till att utveckla glesbygd och skärgård i Europa och bygger på lokala initiativ och projektidéer. Det handlar om att få hjälp att bättre utnyttja de egna resurserna. Alla aktiviteter inom Leader ska genomföras på ett miljövänligt sätt.

Leader II är tänkt att fungera i fyra år under perioden 1996 till 1999. Totalt blir det 800 Leader-projekt inom hela EU, av dessa kommer tio att utses i Sverige. EU står för en tredjedel av kostnaderna för ett Leader-projekt, medan resterande två tredjedelar måste komma från nationellt håll.

Glesbygdsverket är den myndighet som ansvarar för Leader II i Sverige, och Göteborgs kommun har utsett SDN Styrsö som representant i Leader II.